

การวิจัยเชิงพรรณนาเรื่องผู้ป่วยจิตเวช ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

Ext. ไพโรจน์

Ext. ธนชนนี

Ext. อภิสิทธิ์

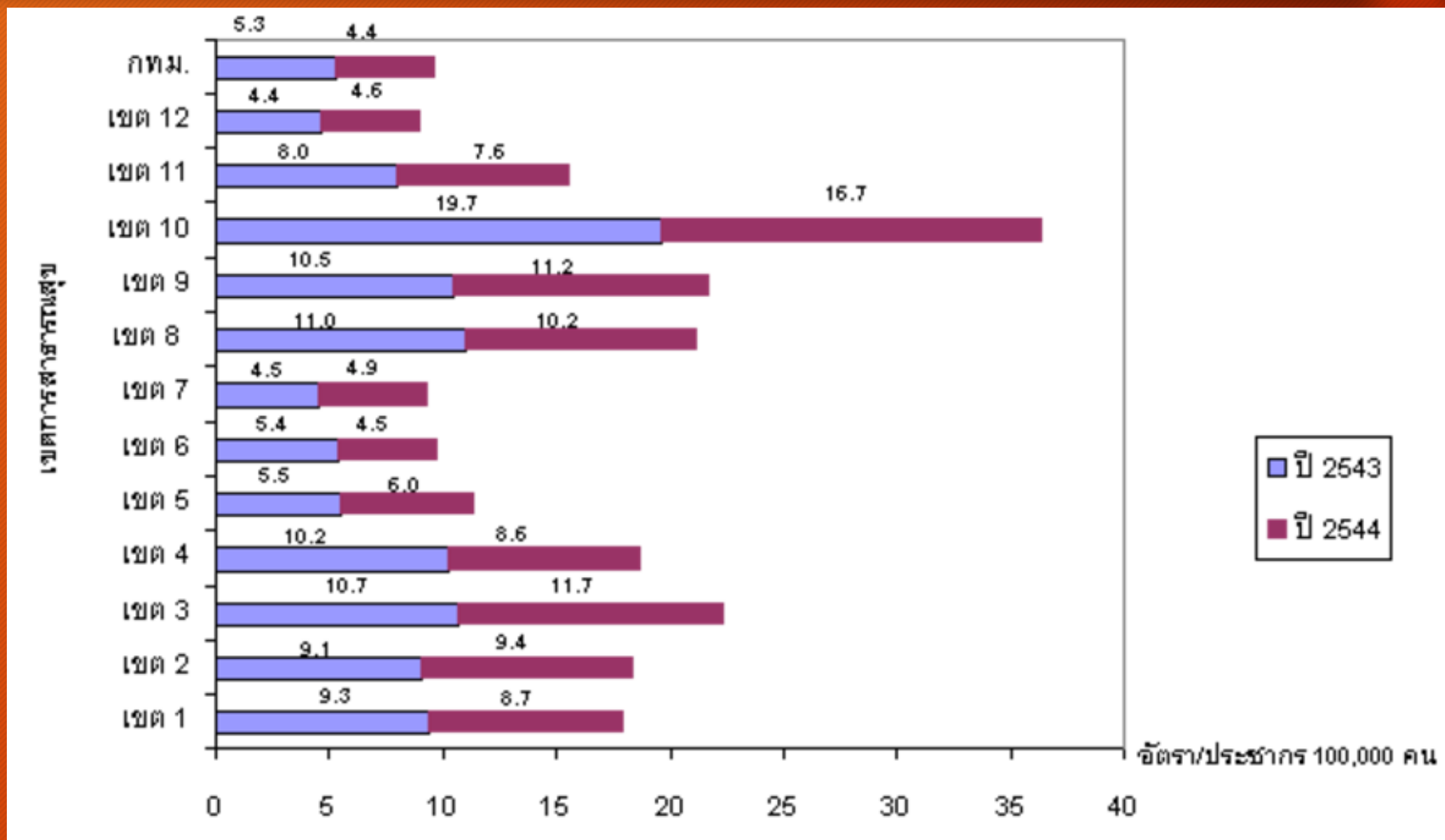
ที่มาและความสำคัญ

- โรคทางจิตเวช เป็นปัญหาสุขภาพที่อาจทำให้เกิดการเสียชีวิต หรือก่อความพิการได้ มีผลต่อคุณภาพชีวิตประจำวันของผู้ป่วย จากการศึกษาระบาดวิทยาและการบาดเจ็บในประเทศไทย ปี 2542 พบว่า ปัญหาทางจิตเวชเป็นสาเหตุสำคัญของการสูญเสียปีสุขภาวะ หรือ **DALYs (Disability Adjusted Life Years)** อยู่ในอันดับต้นๆ
- ปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นอีกปัญหาหนึ่งในผู้ป่วยโรคจิตเวช อัตราการฆ่าตัวตายของคนในประเทศแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกัน
- การศึกษาผู้ป่วยจิตเวชในอำเภอสอยดาว เพื่อนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับระดับจังหวัดและประเทศ จะช่วยบอกขนาดของปัญหาของผู้ป่วยจิตเวชในอำเภอสอยดาว และอาจนำไปสู่การดำเนินการ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงการรับบริการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตายได้

โรคที่เป็นสาเหตุสำคัญของการสูญเสียปีสุขภาวะ (DALYs) ในประเทศไทยปี พ.ศ. 2542 จำแนกตามเพศ

ลำดับที่	เพศชาย	DALYs	ร้อยละ	เพศหญิง	DALYs	ร้อยละ
1	เอดส์	960,087	17	เอดส์	372,947	9
2	อุบัติเหตุจราจร	510,907	9	หลอดเลือดสมอง	280,673	7
3	หลอดเลือดสมอง	267,587	5	เบาหวาน	267,158	7
4	มะเร็งตับ	248,083	4	โรคซึมเศร้า	145,336	4
5	เบาหวาน	168,372	3	มะเร็งตับ	118,384	3
6	กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด	164,094	3	ข้อเข่าเสื่อม	117,994	3
7	ถุงลมปอดโป่งพอง	156,861	3	อุบัติเหตุจราจร	114,963	3
8	ถูกฆาตกรรม ถูกทำร้าย	156,371	3	โรคหืดหอบ (ขาดธาตุเหล็ก)	109,592	3
9	ฆ่าตัวตาย ทำร้ายตนเอง	147,988	3	กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด	109,592	3
10	ยาเสพติด	137,703	2	ต่อกระฉก	96,091	2
11	ติดเชื้อ พิษสุราเรื้อรัง	130,654	2	ถุงลมปอดโป่งพอง	93,387	2
12	ตับแข็ง	117,527	2	หูดนก	87,612	2
13	มะเร็งปอด	106,120	2	ปวดบวม	84,819	2
14	จมน้ำตาย	98,464	2	ทารกคลอดน้ำหนักน้อย	83,879	2
15	โรคซึมเศร้า	95,530	2	สมองเสื่อม	70,191	2
16	ข้อเข่าเสื่อม	93,749	2	โรคจิตเภท	66,992	2
17	วัณโรค	93,695	2	โรคจิตเภท	60,800	2
18	หูดนก	93,497	2	วัณโรค	60,643	2
19	ทารกคลอดน้ำหนักน้อย	91,934	2	ทารกแรกคลอดขาดออกซิเจน	57,488	1
20	โรคหืดหอบ (ขาดธาตุเหล็ก)	87,610	2	ไตวายเรื้อรัง	55,258	1

อัตราการฆ่าตัวตายจำแนกตามเขตการสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2543-2544

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาความชุกของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในเดือนก.ค. ปี 2559
- เพื่อศึกษาลักษณะของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
- เพื่อศึกษาอัตราการเสียชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
- เพื่อศึกษาสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีไปรับการรักษา
- เพื่อศึกษาประเภทของยาที่ให้ในผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
- เพื่อศึกษาระยะเวลาในการติดตามการรักษาและความสม่ำเสมอในการรักษาของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

การออกแบบงานวิจัย

การออกแบบงานวิจัย

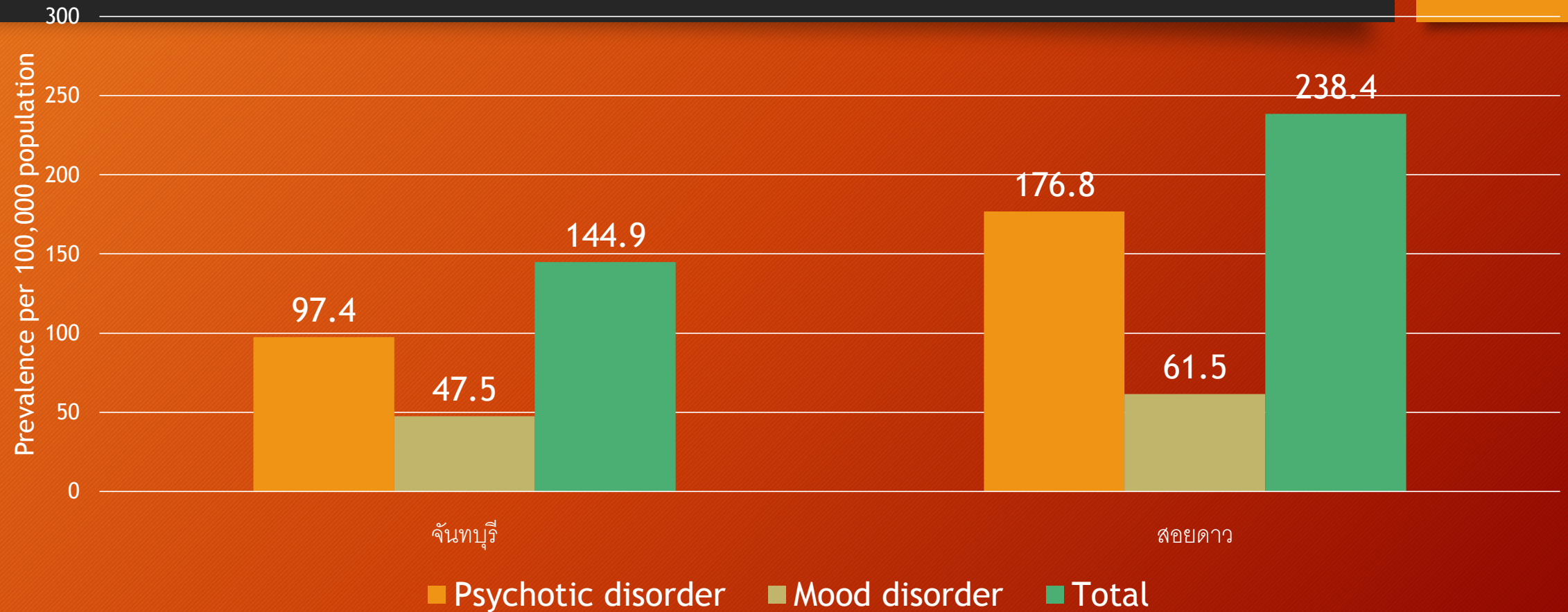
1. อ้างอิงการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช จาก **ICD-10**
2. รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากฐานข้อมูลผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสอยดาว จังหวัดจันทบุรีตั้งแต่ปี 2553-2559 และข้อมูลทุติยภูมิจากทะเบียนผู้ป่วยโรคจิตเวช โรงพยาบาลสอยดาว จังหวัดจันทบุรีตั้งแต่ปี 2553-2559
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - สืบค้นฐานข้อมูลผู้ป่วยด้วย **HOSxP on Windows**
 - ประมวลผลข้อมูลด้วย **Microsoft Excel, Google Docs, Google Sheets**

ผลการวิจัยและการอภิปราย

ความชุกของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2559

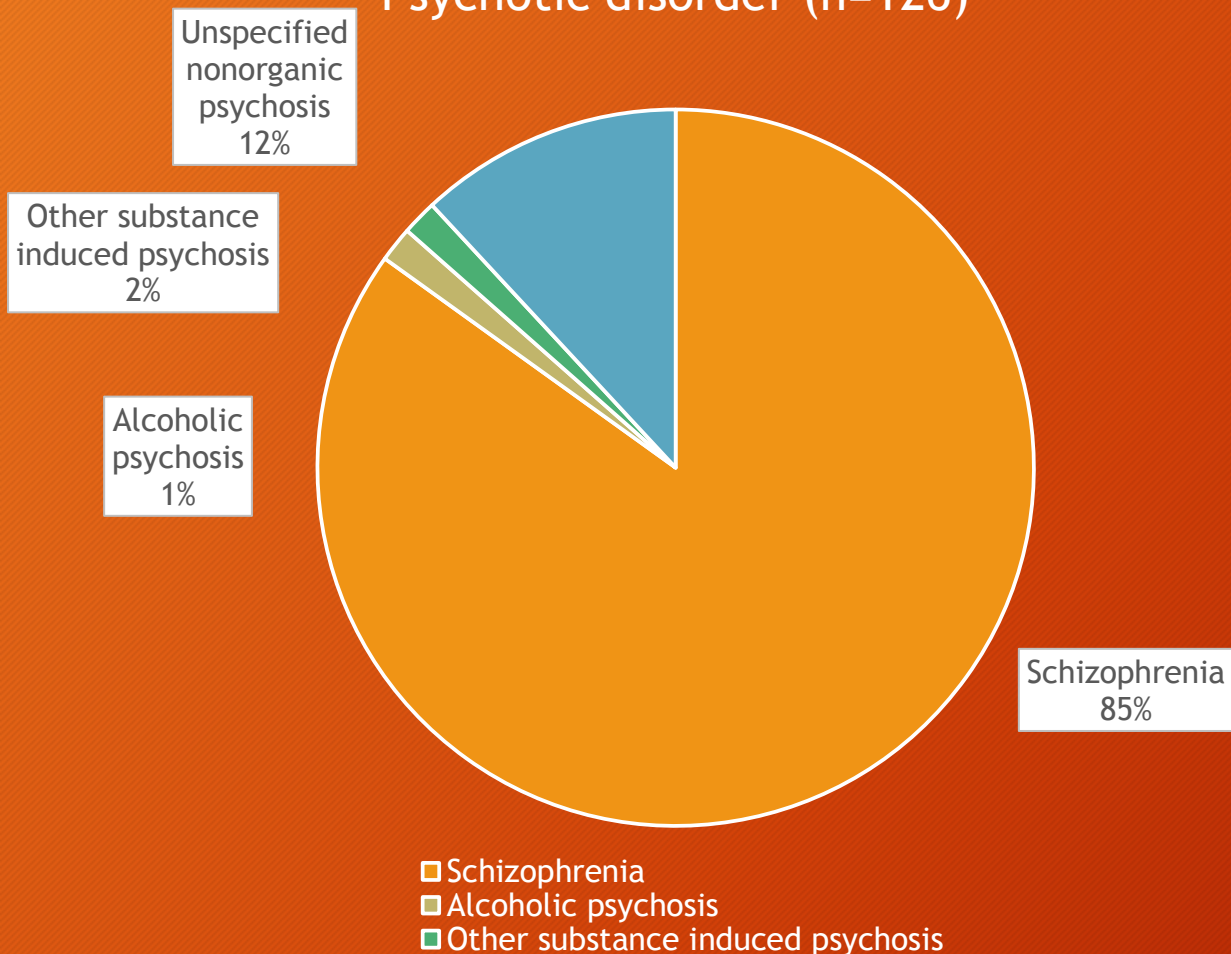
	โรคกลุ่ม Psychotic (ต่อ 100,000 ประชากร)	โรคกลุ่ม Mood disorder (ต่อ 100,000 ประชากร)	Total (ต่อ 100,000 ประชากร)
ความชุกของผู้ป่วยจิตเวชในจันทบุรี ปี 2555	97.4	47.5	144.9
ความชุกของผู้ป่วยจิตเวชในสอยดาว เดือน ก.ค. ปี 2559	176.8	61.5	238.4
ต. ทรายขาว	143.3	60.3	203.6
ต. หับช้าง	166.9	80.4	247.3
ต. หุ้งขนาน	224.5	74.8	299.3
ต. ปะตง	199.6	70.8	270.5
ต. สะตอน	234.7	32.0	266.7

แผนภูมิแท่ง แสดงการเปรียบเทียบความชุกของผู้ป่วยโรคจิตเวชในจังหวัดบุรีรัมย์และอำเภอ
สตอลาว โดยแบ่งเป็นกลุ่มโรค **psychotic** และ **mood disorder**

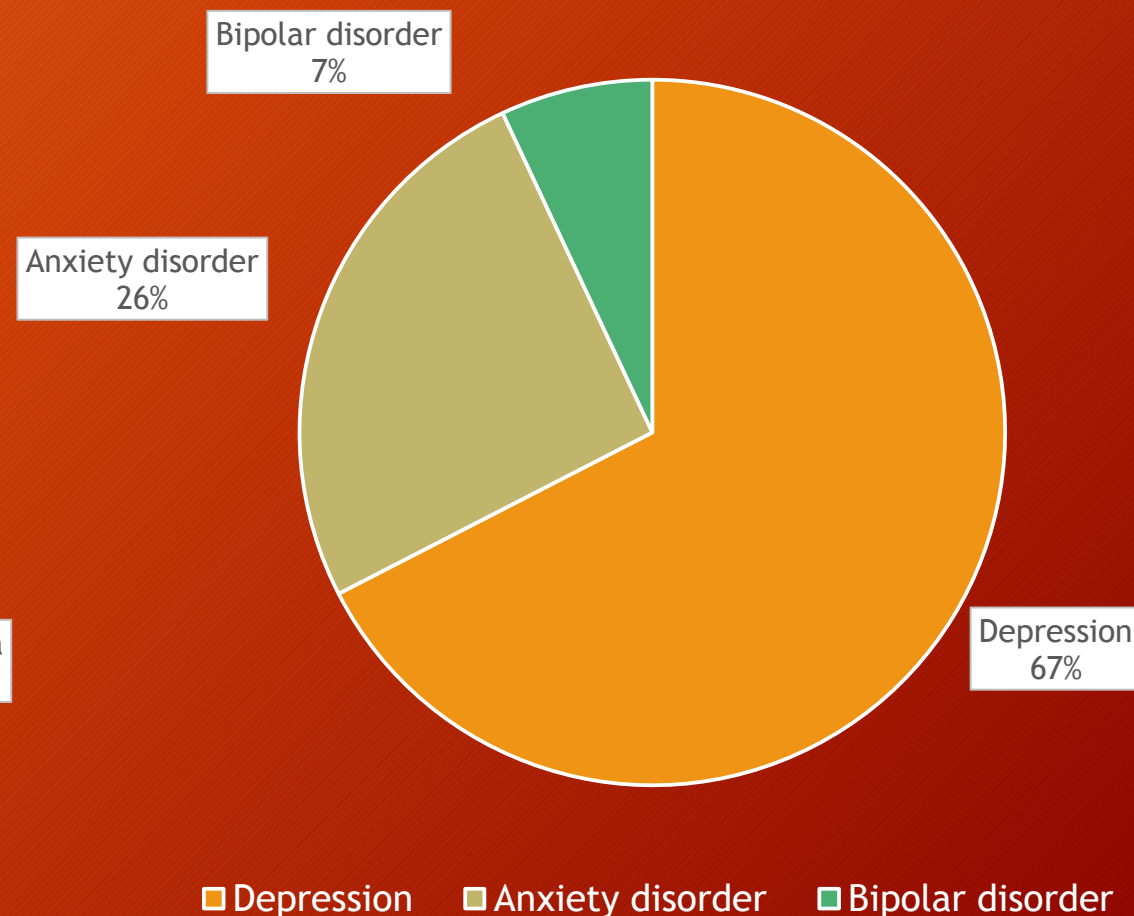

แผนภูมิแท่ง แสดงสัดส่วนของโรคต่างๆ ภายในกลุ่มโรค **psychotic** และ **mood disorder** ของผู้ป่วยจิตเวชในอำเภอสอยดาว

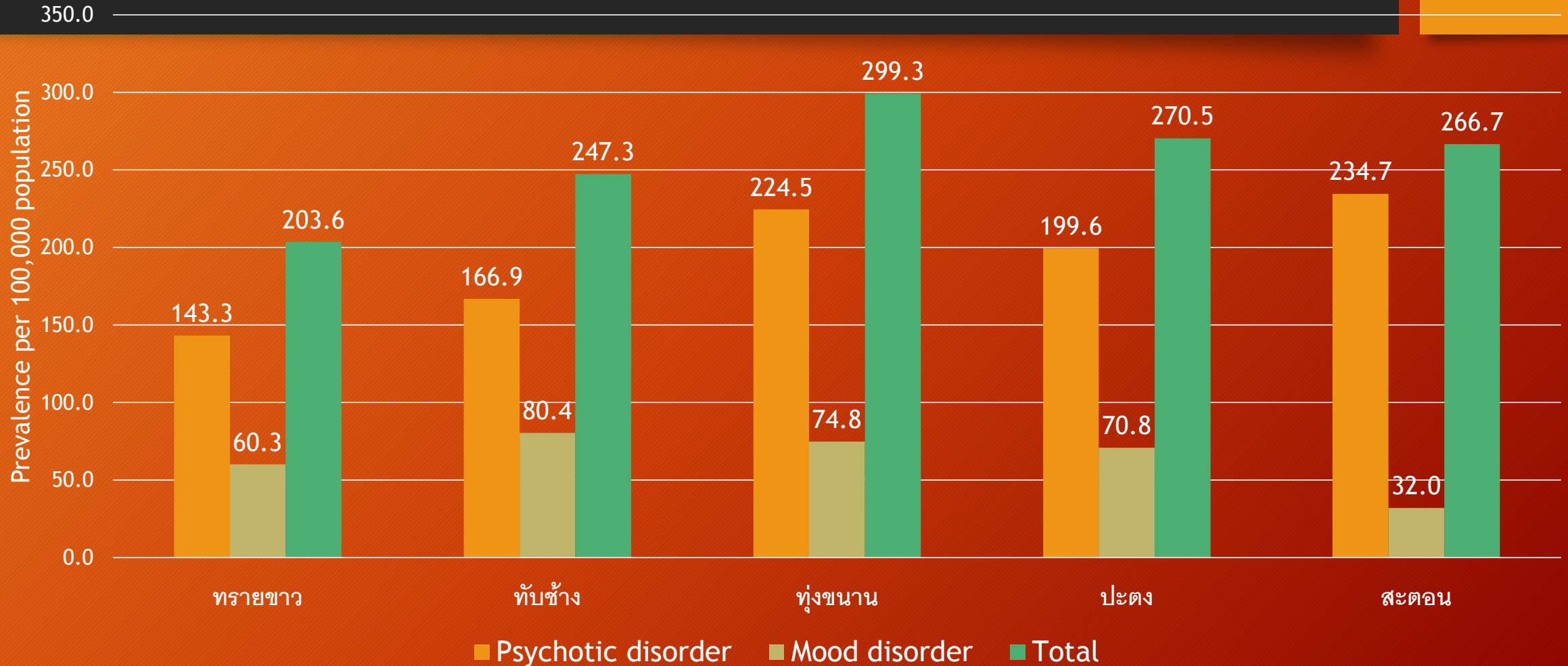
Psychotic disorder (n=126)

Mood disorder (n=43)

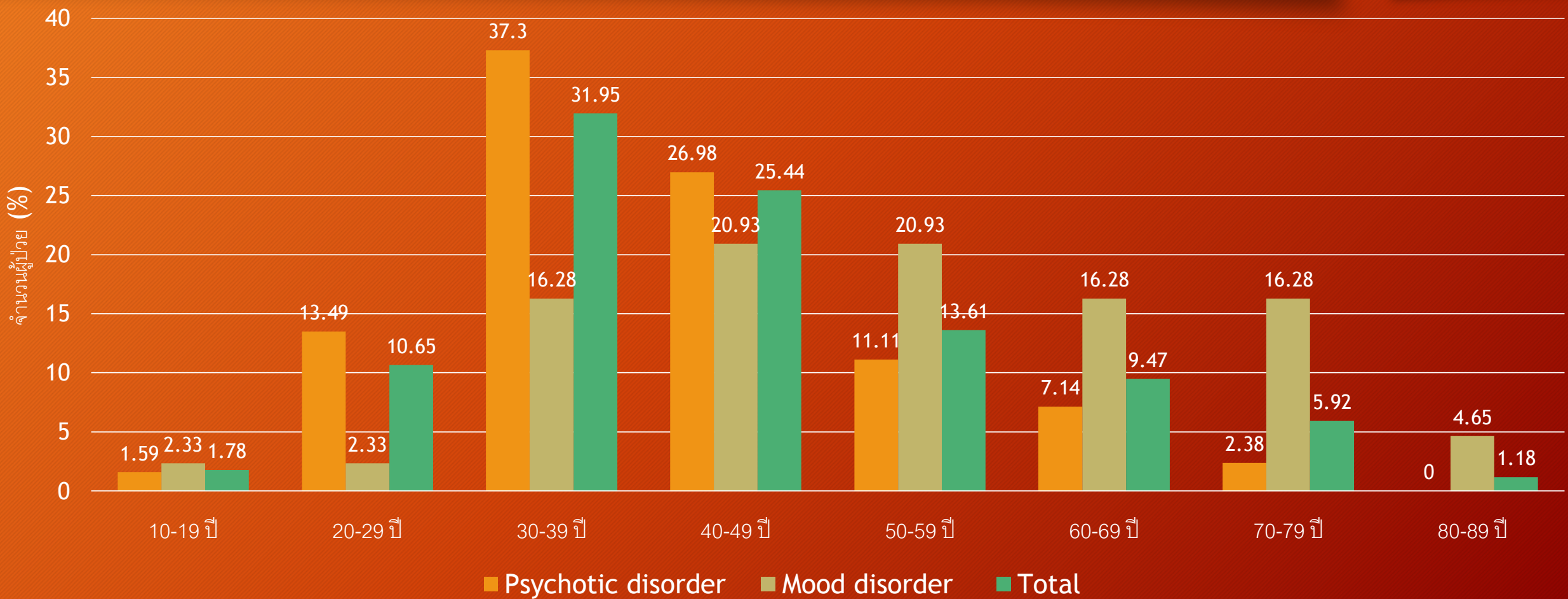
แผนภูมิแท่ง แสดงการเปรียบเทียบความชุกของผู้ป่วยโรคจิตเวชแต่ละตำบลของอำเภอ สอยดาว โดยแบ่งเป็นกลุ่มโรค psychotic และ mood disorder

ลักษณะของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

	Psychotic disorder	Mood disorder	Total
เพศ (%)			
ชาย	69.84	44.19	63.31
หญิง	30.16	55.81	36.69
จำนวนตามช่วงอายุ (%)			
10-19 ปี	1.59	2.33	1.78
20-29 ปี	13.49	2.33	10.65
30-39 ปี	37.30	16.28	31.95
40-49 ปี	26.98	20.93	25.44
50-59 ปี	11.11	20.93	13.61
60-69 ปี	7.14	16.28	9.47
70-79 ปี	2.38	16.28	5.92
80-89 ปี	0.00	4.65	1.18

จำนวนของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แบ่งตามช่วงอายุ

ลักษณะของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (2)

	Psychotic disorder	Mood disorder	Total
การดื่มสุรา (%)	27.78	11.63	23.67
การสูบบุหรี่ (%)	38.89	13.95	32.54
สถานภาพสมรส (%)			
โสด	53.97	16.28	44.38
สมรส	38.10	81.40	49.11
หย่าร้าง	1.59	0.00	1.18
หม้าย	1.59	2.33	1.78
สมณะ	4.76	0.00	3.55

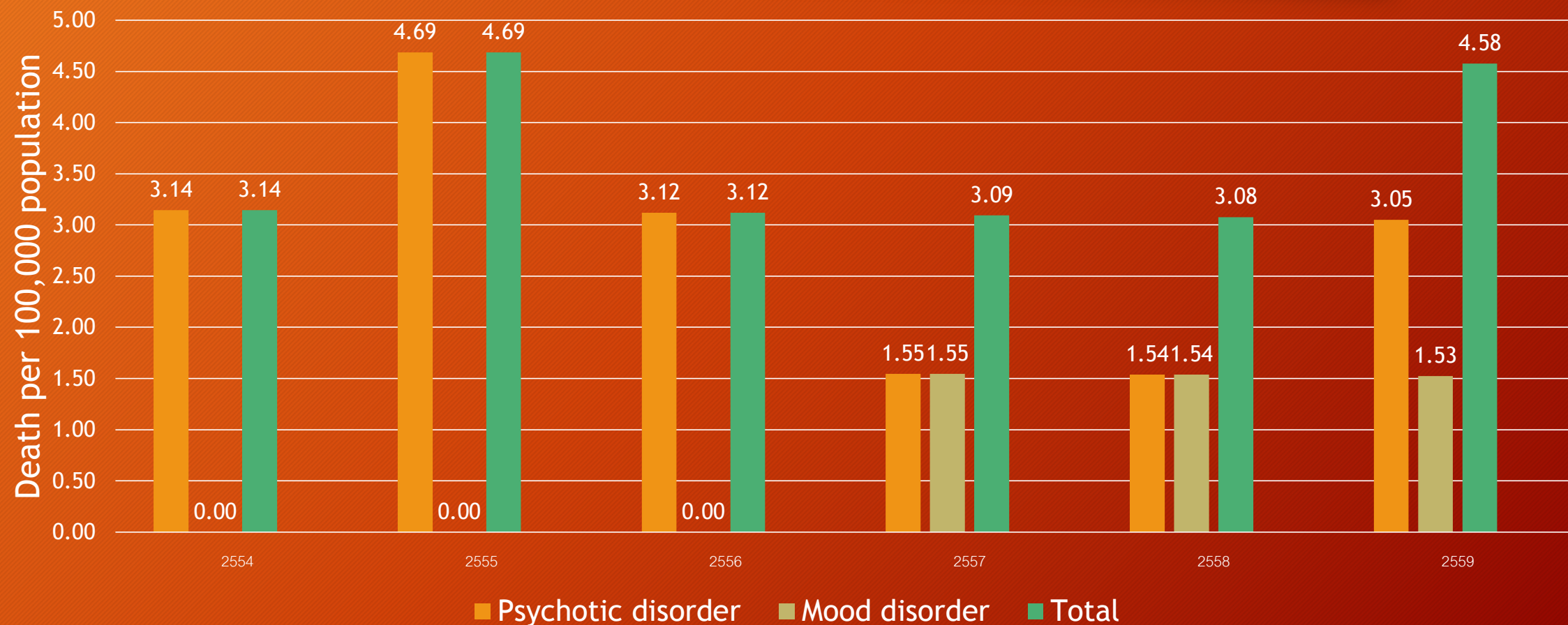
ลักษณะของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (3)

	Psychotic disorder	Mood disorder	Total
โรคร่วม (%)			
Asthma	0.79	2.33	1.18
COPD	0.79	2.33	1.18
Congestive heart failure	0.00	2.33	0.59
Ischemic heart disease	0.00	6.98	1.78
Hypertension	2.38	23.26	7.69
Stroke	1.59	2.33	1.78
Diabetes Mellitus	2.38	16.28	5.92
Dyslipidemia	0.00	4.65	1.18
Gout	0.00	2.33	0.59
HIV infection	0.79	0.00	0.59
Tuberculosis	3.17	0.00	2.37

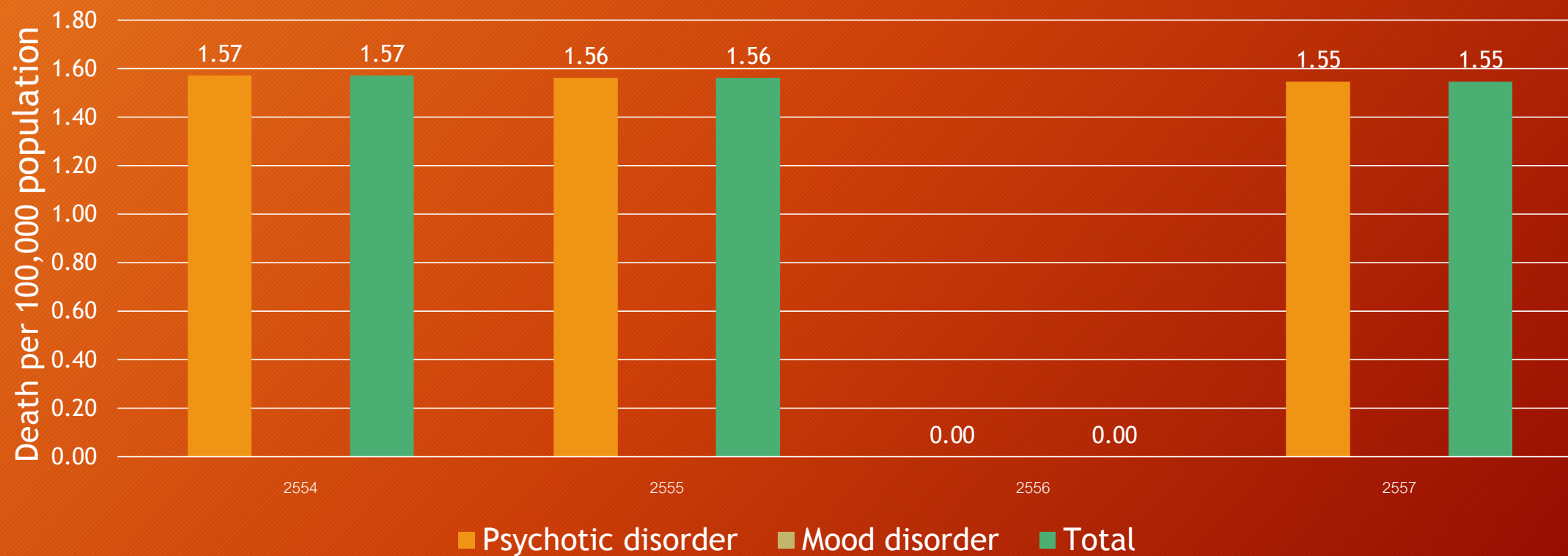
ลักษณะของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (4)

โรงพยาบาลที่ให้บริการ (%)	Psychotic disorder	Mood disorder	Total
สอยดาว	84.00	85.71	84.43
พระปกเกล้าฯ	8.80	7.14	8.38
สระแก้ว	5.60	7.14	5.99
อื่นๆ (โรงพยาบาลศรีธัญญา, โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช)	1.60	0.00	1.19

อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2554-2559

อัตราการเสียชีวิตโดยการฆ่าตัวตายของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2554-2559

การฆ่าตัวตาย

ปี 2554: ผู้ป่วยหญิง 39 ปี Dx Schizophrenia ฆ่าตัวตายด้วยการกิน paraquat

- เริ่ม Dx ไม่ทราบ รับยาต่อจากรพ.คลองนาายณ์ 5/7/53 รับการรักษาต่อ 1 ปี compliance การกินยาดี
- Rx ด้วย Haloperidol (5) 1x1, Diazepam (5) 2x1, Trihexyphynidyl(2) 1x2

ปี 2555: ผู้ป่วยหญิง 44 ปี Dx Schizophrenia, U/D DMT2 ฆ่าตัวตายด้วยการผูกคอ

- เริ่ม Dx ไม่ทราบ รับยาต่อจากรพ.ประปกเกล้าฯ 14/8/53 รับการรักษาต่อ 2 ปี compliance ต่อการกินยาไม่ดี
- Rx ด้วย Haloperidol (5) 1x3 -> Haloperidol (5) 1x3, Chlorpromazine (100) 1x1, Fluphenazine(25mg/amp) 2amp IM, Trihexyphynidyl (2) 1x3

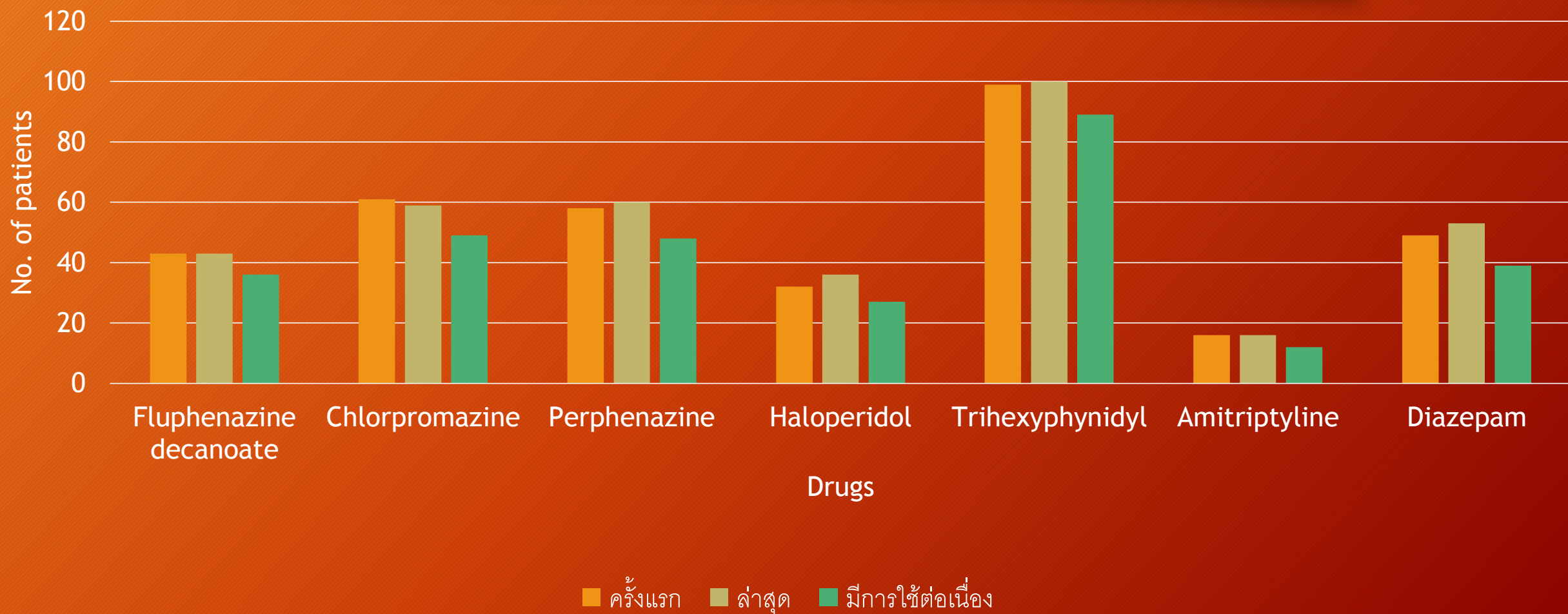
ปี 2557: ผู้ป่วยชาย 46 ปี Dx Schizophrenia ฆ่าตัวตายโดยการผูกคอ

- เริ่ม Dx 16/6/53 รับการรักษาเป็นเวลา 4 ปี มีประวัติ compliance ต่อการกินยาไม่ดี, alcohol dependence
- มีอาการของ Schizophrenia อยู่ตลอด
- Rx ด้วย Haloperidol (5) 1x1, Chlopromazine (100) 1x1, Diazepam (5) 1x1, Trihexyphynidyl (2) 1x2

ยาที่ใช้ในผู้ป่วยกลุ่ม psychotic disorder ในอำเภอสอยดาว จังหวัด จันทบุรี ปี 2554-2559 (1)

ยาที่ใช้ในผู้ป่วย psychotic disorder	ครั้งแรก (คน)	ล่าสุด (คน)	มีการใช้ต่อเนื่อง (คน)	ร้อยละของการใช้ต่อเนื่อง (%)
Fluphenazine decanoate 25 mg IM	43	43	36	83.72
Chlorpromazine (100)	61	59	49	80.33
Perphenazine (4)	58	60	48	82.76
Haloperidol (5)	32	36	27	84.38
Trihexyphynidyl (2)	99	100	89	89.90
Amitriptyline (25)	16	16	12	75.00
Diazepam (5)	49	53	39	79.59

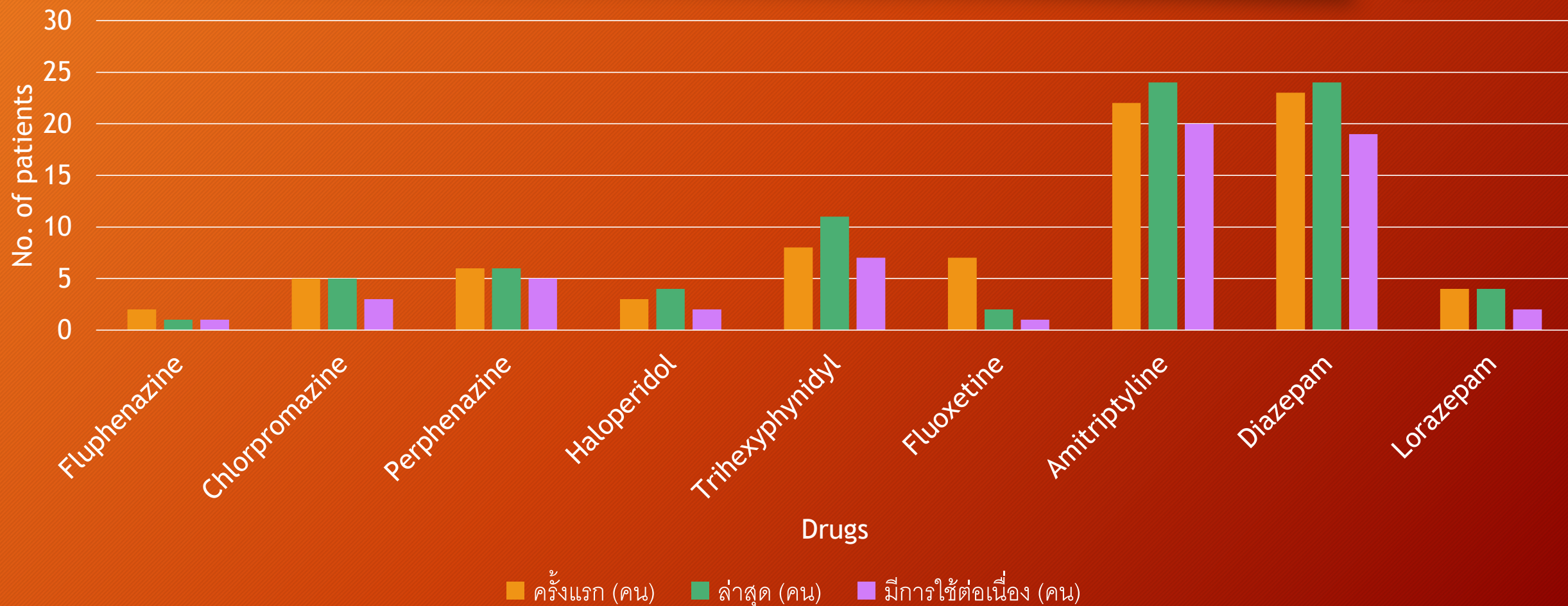
ยาที่ใช้ในผู้ป่วยกลุ่ม psychotic disorder ในอำเภอสอยดาว จังหวัด จันทบุรี ปี 2554-2559 (2)

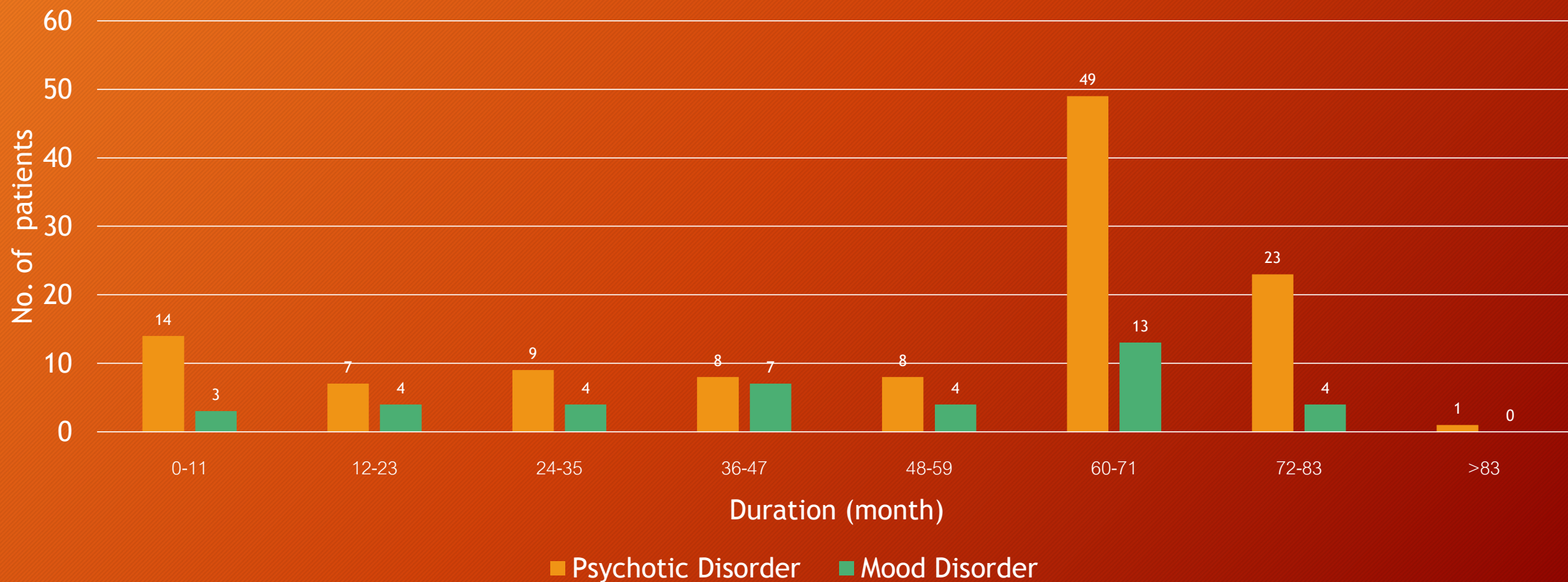
ยาที่ใช้ในผู้ป่วยกลุ่ม mood disorder ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2554-2559 (1)

ยาที่ใช้ในผู้ป่วย mood disorder	ครั้งแรก (คน)	ล่าสุด (คน)	มีการใช้ต่อเนื่อง (คน)	ร้อยละของการใช้ต่อเนื่อง (%)
Fluphenazine decanoate 25 mg IM	2	1	1	50.00
Chlorpromazine (100)	5	5	3	60.00
Perphenazine (4)	6	6	5	83.33
Haloperidol (5)	3	4	2	66.67
Trihexyphenidyl (2)	8	11	7	87.50
Fluoxetine (20)	7	2	1	14.29
Amitriptyline (25)	22	24	20	90.91
Diazepam (5)	23	24	19	82.61
Lorazepam (1)	4	4	2	50.00

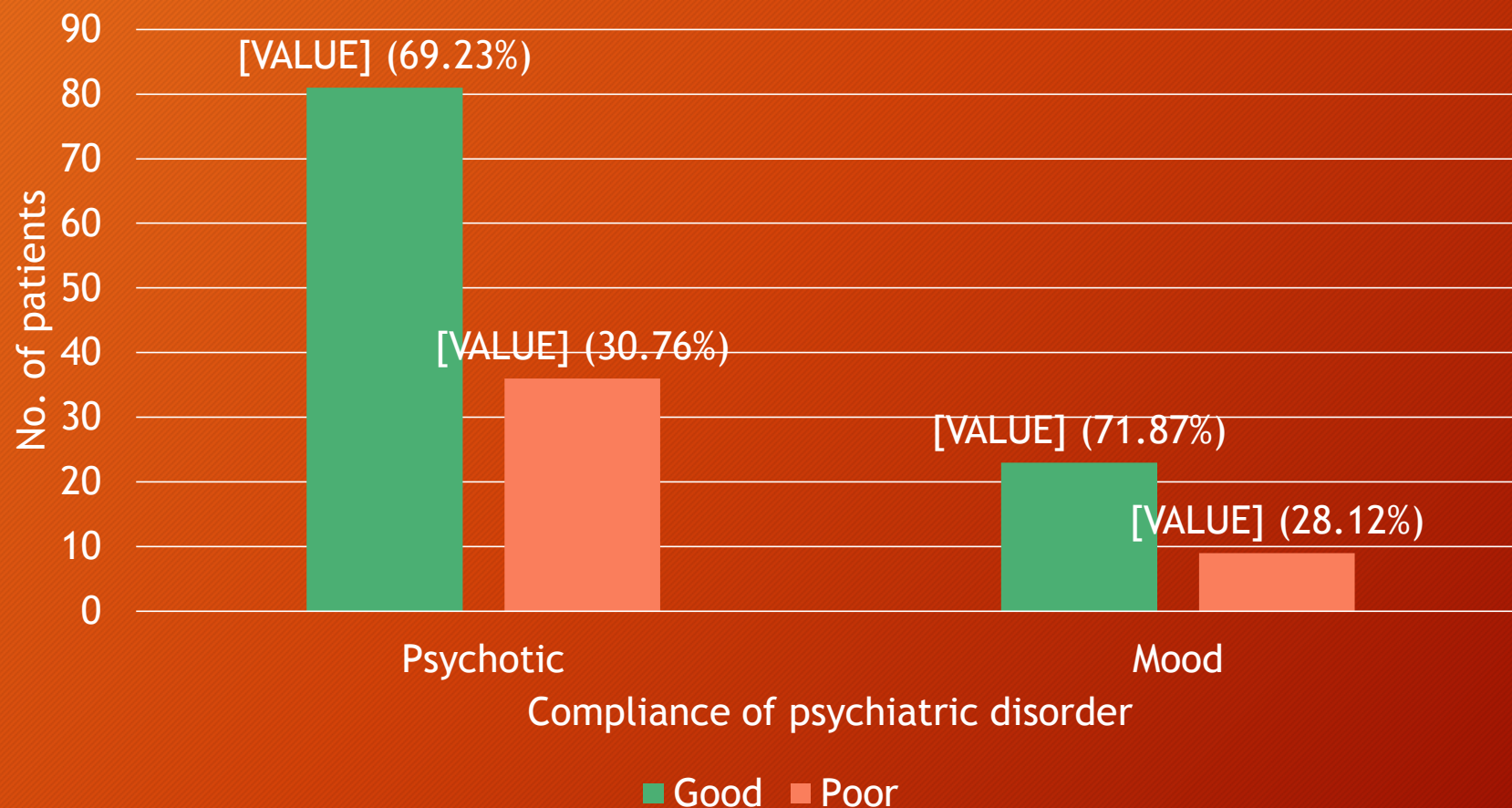
ยาที่ใช้ในผู้ป่วยกลุ่ม mood disorder ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2554-2559 (2)

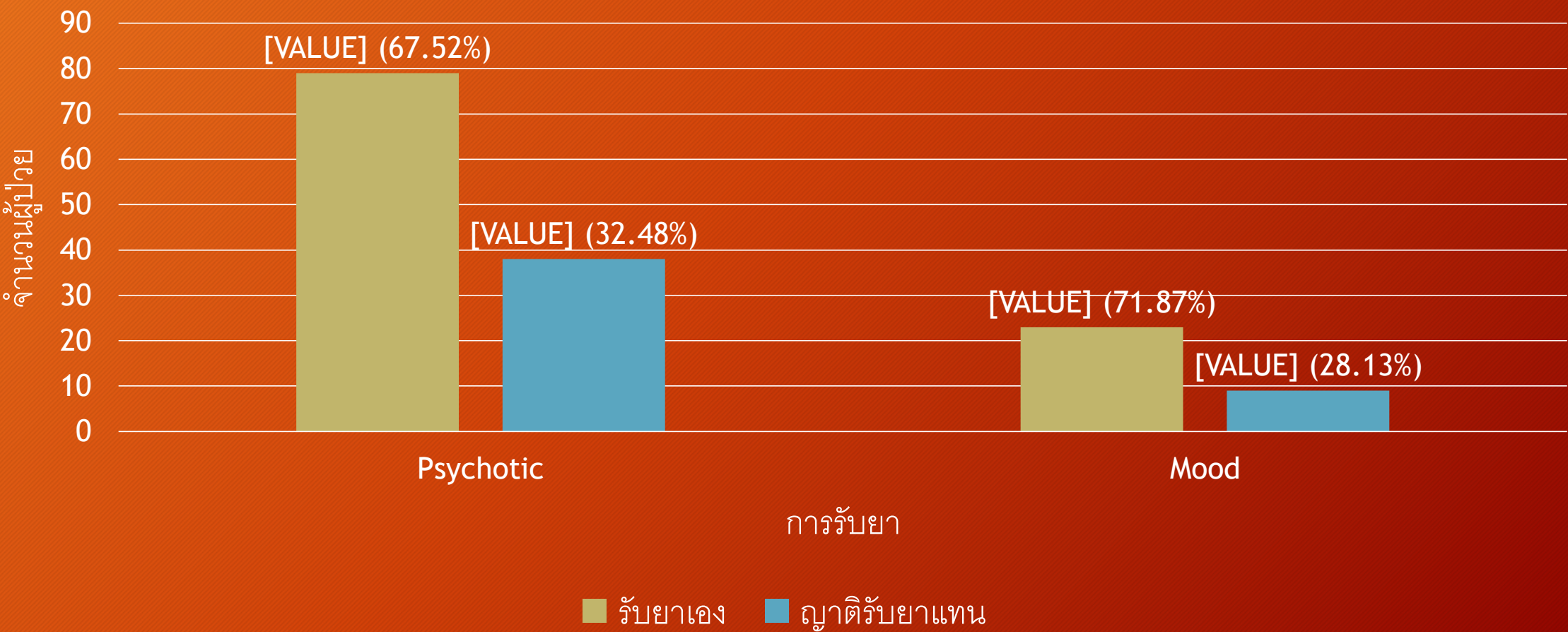
ระยะเวลาในการติดตามการรักษาของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2554-2559

ความสม่ำเสมอในการรักษาของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัด จันทบุรี ปี 2554-2559

การรับยาของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปี 2554-2559

ข้อสรุป (1)

- ความชุกของผู้ป่วยโรคจิตเวชในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในเดือนก.ค. ปี 2559 เท่ากับ 238.4 คน ต่อประชากร 100,000 คน แบ่งเป็น กลุ่มโรคจิต 176.8 คน และกลุ่มโรคอารมณ์ผิดปกติ 61.5 คน ต่อประชากร 100,000 คน พบกลุ่มโรคจิตใน ต.สะตอน และกลุ่มโรคอารมณ์ผิดปกติใน ต.ทับช้าง มากที่สุด
- ในกลุ่มโรคจิตพบโรคจิตเภท (schizophrenia) มากที่สุดร้อยละ 85
- ในกลุ่มโรคอารมณ์ผิดปกติพบโรคซึมเศร้า (depression) มากที่สุดร้อยละ 67
- กลุ่มอายุที่พบโรคจิตมากที่สุดอยู่ในช่วง 30-39 ปี และกลุ่มโรคอารมณ์ผิดปกติอยู่ในช่วง 40-59 ปี
- ในกลุ่มโรคจิตเป็นโสดมากกว่า (ร้อยละ 53.97) และในกลุ่มอารมณ์ผิดปกติมีสถานภาพสมรสมากกว่า (ร้อยละ 81.40)
- โรคร่วมที่พบได้มากในกลุ่มอารมณ์ผิดปกติคือ ความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 23.26) และเบาหวาน (ร้อยละ 16.28)

ข้อสรุป (2)

- โรงพยาบาลสอยดาวเป็นโรงพยาบาลที่ผู้ป่วยในอำเภอสอยดาวใช้บริการมากที่สุด (ร้อยละ 84.43)
- มีการฆ่าตัวตายโดยการผูกคอ 2 คน ซึ่งไม่มีความสม่ำเสมอในการกินยา กินยาฆ่าหญ้า 1 คน จำนวนผู้ป่วยน้อยเกินไปที่จะมีข้อสรุปใดๆ
- ยาที่ใช้ในกลุ่มโรคจิตมากที่สุดคือ perphenazine, chlorpromazine, trihexyphenidyl มีการใช้ BZD และ TCA รองลงมา
- ยาที่ใช้ในกลุ่มโรคอารมณ์ผิดปกติคือ amitriptyline และ diazepam, SSRI เช่น fluoxetine มีการใช้น้อยและไม่นิยมใช้ต่อเนื่อง
- ระยะเวลาในการติดตามการรักษาเฉลี่ยอยู่ในช่วง 60-71 เดือน (ประมาณ 5 ปี)
- ผู้ป่วยประมาณร้อยละ 70 มีความสม่ำเสมอในการรักษา และรับยาเองได้ร้อยละ 70 ของผู้ป่วยทั้งหมด

ข้อจำกัด

1. ข้อมูลที่ได้ อาจไม่ได้เป็นตัวแทนของผู้ป่วยจิตเวชทั้งหมดในอำเภอสอยดาว
2. ข้อมูลย้อนหลังของฐานข้อมูลผู้ป่วยนอกมีถึงแค่ปี 2553 ซึ่งอาจทำให้การคำนวณความต่อเนื่องในการรับยา และระยะเวลาในการรักษาน้อยกว่าความเป็นจริง
3. ไม่สามารถยืนยันการวินิจฉัยโรคในผู้ป่วยบางรายได้ เช่น **acute psychosis** ไม่ได้มาติดตามตรวจต่อ, ข้อมูลที่ลงใน **HOSxP** ไม่ละเอียดพอ
4. ในการวินิจฉัยแพทย์อาจใช้การวินิจฉัยตาม **DSM-IV TR** (ซึ่งมีความนิยมมากกว่า) แต่ลงข้อมูลในฐานข้อมูลผู้ป่วยนอกตามระบบ **ICD-10** อาจทำให้การวินิจฉัยคลาดเคลื่อนได้